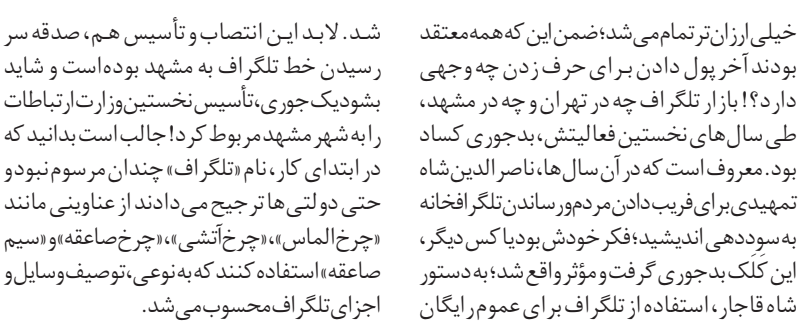

موقعیت تلگراف خانه نسبت به بازار سرشور و حرم رضوی در نقشه سال ۱۳۳۳ خورشیدی

تصویری از عملیات گابل نکر کسی

جواد نوائیان رودسری

j.navaean@khorasannews.com

در وسط محله قدیمی «پهار باغ» و نزدیک به بازار مشهور «سرشور».

■ **ماجرای تلگراف و «حرف مفت»**

معروف است که «عباسعلی ندیلی»، نخستین تلگرافچی ایران بود؛ اولین ایرانی که علایم مورس را فرا گرفت و به استخدام اداره پست و تلگراف درآمد. ۲۷ اسفند ۱۳۳۷، بالاخره خط تلگراف را برپا کرد. میرسد دارالفنون و کاخ گلستان را انداختند تا شاه قاجار کار برپا دهد؛ اما که مدت‌ها قبل از زبان میرزا آقاخان نوری شنیده بود، ببیند. ۱۴ سال از اندانازی نخستین خط تلگراف در آمریکا، به‌وسیله ساموئل مورس گذشته بود؛ و او در سال ۱۲۳۳، ش. این کار را به اتمام رساند؛ بنابراین، ششده سال بعد از آغاز به کار این اختراع، چشم به جمال تلگراف افروشن شد. اما حبس مردم خیلی خوششان نمی‌آمد برای حرف زدن با یکدیگر، پول بدهند؛ نامه

در وسط محله قدیمی «چهار باغ» و نزدیک به بازار مشهور «سر شور».

■ **ماجرای تلگراف و «حرف مفت»**

«مورس» «خابره می‌کند»: «از روزنگی بر سرنگ امروز که دوشنبه است سیم روز حالاً از تلگرافخانه حرف می‌زنم / لر / به تاریخ یکم شهر جب المرجب سلیک، به افتخار تأسیس کارخانه ۲۱ شلیک و استشتر را بخواهید حساب ابجد کلمه یا اسمی ... ای... اصلاً چه فرقی می‌کند؛ مهم افراد شرکت است که خبر را ده افتاد! ر آن تلگرافخانه را تأسیس کردند، جایی به تلگرافخانه» مشهور شد، جایی

خیلی ارزان تر تمام می شد؛ ضمن این که همه معتقد بودند آخر پول دادن برای حرف زدن چه و چه دارد؟! بازار تلگراف چه در تهران چه در مشهد، طی سال های نخستین فعالیتش، به بدجوری کساد بود. معرکه است که در آن سال ها، ناصر افخانه تمهیدی برای فریب دادن مردم و رساندن تلگرافخانه به سوددهی اندیشید؛ فکر خودش بود یا کس دیگر، این کلک به بدجوری گرفت و مؤثر واقع شد؛ به دستور شاه قاجار، استفاده از تلگراف برای عموم رایگان شد و مردم می توانستند با اقوام و آشنایان شان در دیگر مناطق و شهرها، «مُفت» (مجانی) صحبت کنند. طوی لک نشید که جدیداً مانند ما چرا می تلفن همراه و سرگرمی های جدید، ایرانیان مصر قاجار هم با تلگراف آشنا شدند و به آن شدیداً اعتیاد پیدا کردند؛ درست در همین موقع بود که اطلاعاتیه ای بر سر در تلگرافخانه نصب شد: «به فرمان علیحضرت همایونی از امروز حرف مُفت ممنوع»؛ قبلاً این تر، به مردم مجبور شدند برای چیزی که به حاضر به پرداخت و به در اخت و چه در آن نبودن، پول پرداخت کنند و ضرب المثل «حرف مفت» هم بر زبان ها افتاد!

■ سال ۱۲۵۵ و تأسیس وزارت ارتباطات!

ظاهراً تا پیش از رسیدن تلگراف به شهر مشهد، تشکیلات اداری و اجرایی این وسیله ارتباطی زیر نظر وزارت معارف فعالیت می کرد، اما چند ماه بعد از راه افتادن تلگرافخانه مشهد، وزارت پست و تلگراف تأسیس و علی قلی خان هدایت، مشهور به «مخبر الدوله» به عنوان وزیر پست و تلگراف منصوب

شد. لایه این انصباب و تأسیس هم، صدقه سر رسیدن خط تلگراف به مشهد بوده است و شاید بشود یک جور، تأسیس نخستین وزارت ارتباطات را به شهر مشهد مربوط کرد! جالب است بدانید که در ابتدای کار، نام «تلگراف» چندان مرسوم نبود حتی دولتی ها تر جیح می دادند از عناوینی مانند «پخش الماس»، «پخش کشنده» «چرخ صاعقه» و «اسیم» صاعقه استفاده کنند که به نوعی، توصیف وسایل و اجزای تلگراف محسوب می شد.

■ اجنبی ہادر تلگراف خانہ مشہد!

وضعیت تلگرافخانه شهر مشهد، مانند دیگر تلگرافخانه‌های آن زمان، به گونه‌ای بود که انگار خارهای هایشتر بر حضور داشتند و این وسیله را راسی مانع خودشان می‌پنداشتند. اعضای تلگرافخانه مشهد دو تأسیس عبارت بودند از: نفر ناظم، یک نفر صندوقدار، یک نفر حسابدار، یک نفر کارشناس انگلیسی و عضو مؤسسه تلگراف هند اروپا، دو نفر تلگرافچی روسی، یک نفر تلگرافچی ایرانی و دو نفر تلگرافچی ایرانی؛ یعنی از ۹ نفر کارمند فعال در تلگرافخانه، پنج نفر ایرانی و چهار نفر خارجی بودند و تازه اصل کار، یعنی ارسال و دریافت تلگراف‌ها هم، بیشتر بر عهده خارجی‌ها بود. چون در مقابل دو تلگرافچی ایرانی، چهار تلگرافچی خارجی در تلگرافخانه حضور داشتند. این مسئله نشانی می‌دهد که دولت‌های روس و انگلیس، اصولاً اعتمادی به خط تلگرافی که از ایران عبور می‌کند، نداشته‌اند و ترجیح می‌دادند برای دریافت

، مانند دیگر

تنگر افغانه‌های آن زمان، به گونه‌ای بود که انگار خاخرای می‌باشند در آن حضور داشتند و از این وسیله در راستای خودشان بهره می بردند. اعضای تنگرا افغانه مشهود از دو تأسیس عبارت بودند از یک نفر ناطق، یک نفر صندوقدار، یک نفر حسابدار، یک نفر کارشناس انگلیسی و عضو مؤسسه تنگرا فهند اروپا، دو نفر تلگرافچی روسی، یک نفر تلگرافچی ارمنی و دو نفر تلگرافچی ایرانی! یعنی از ۹ نفر کارمندان فعال در تنگرا افغانه، پنج نفر از ۴ چهار نفر خارجی بودند و تازه اصل کار، یعنی ارسال و دریافت تلگراف ها هم، بیشتر بر عهده خارجی ها بود چون در مقابل دو تلگرافچی ایرانی، چهار تلگرافچی اجنبی در تنگرا افغانه حضور داشتند. این مسئله نشان می دهد که دولت های روس و انگلیس، اصولاً اقداماتی به سطح تلگرافی که از ایران عبور می کند، نداشته اند و ترجیح می دادند برای دریافت

طرح های مهم شهرداری محمدیه بود که مورد بازدید خبرنگاران قرار گرفت. پیری در باره این طرح نیز اظهار داشت: با توجه به استقرار مسکن مهر و سکونت جمعیت پنجاه هزار نفری برخی اوقات شاهد

پهم شهرداری محمدیه بود که مورد بازدید خبرنگاران گری در باره این طرح نیز اظهارداشت: با توجه به استقرار سکونت جمعیت پنجاه هزار نفری برخی اوقات شاهد خفای افراد در کالاب آب دشت قزوین بودیم و همه ساله خود را با بی احتیاطی از دست می داند و خانواده ها داشتند لذا با سرعت امضای کالاب در دستور کار قرار می گیرد. این شرکت با منطقه ای توانستیم بیش از ۴۶۰۰ رازین را با فنس کشی ایمن کنیم که بعد از این کار هیچ نئون رخ ندهد است.

۴: یک میلیارد تومان برای فنس کشی هزینه شده و با توجه به زیرسازي این مسیر فضای بسیار زیبا و جذابی ایجاد شده و مناطق مسکونی به ضرر رسیده و چشم انداز زیبایی با این مسیر از بین رفته و مردم منطقه را آزار داده و پیری گفت: با استراحت پارک ساحلی کنار کانال را احداث کنیم که طرح آن را هم در دست داریم و با توجه به مناقصه رفته و مسیر دورچرخ سواری، که مجموعه هشت هکتاری و جاده سارامت در این مسیر قرار دارد و شهر محمديه و مهرگان به منطقه زیبایی برای خود خواهند شد.

نفتانی شماره دو که با ۵ میلیارد تومان ساخته شد. فضای پتانیکس با ۶۰ واحد تجاری و دو تالار پذیرایی، فروشگاه و بارهای دیگر طرح های شهرداری بود که با ۲۳ میلیارد کرد. واحد این مجموعه تجاری متعلق به محمدیه است که این بخش نیز منبع درآمد پایداری می‌حسوب می‌شود. محمدیه فروشنده طرح های دیگر که با ۲۵ درصد تخفیف به شهروندان عرضه می‌شود به این طرح های درآمدزایی شهرداری نگاران از آن دیدن کردند. البته به لطف شهردار محمدیه ستی خاکی از فروشگاه باگشتند و هدیه روز خبرنگار را (دند).

فعالیت‌های شهرداری محمدیه را تحسین کردند
این بازدید خبرنگاران در نشست خبری شهردار و رئیس شرکت کردند و فعالیت‌های عمرانی در حال اجرا و انجام شهر را استودنی و قابل تقدیر دانستند.
میر خبرنگاران، فعالیت‌های مستمر عمرانی انجام شده زبدیده که رضایتمندی عمومی را موجب شده بدون تردید ارزشمند است و این شهر را به محل مناسبی برای زندگی زیست.

رنگاران نیز از شهر محمدیه به عنوان الگوی موفق از ارگاه عمران و سازندگی در یک شهر زیبا یاد کردند و ری و تعامل شورا و شهردار را رمز موفقیت این شهرداری

در خدمت رسانی به مردم محمديه
دوره مدیریت جدید شهری و شورایی با همدلی،
تلاش و عزم جدی در خدمت رسانی الگویی موفق از خدمت
منظر قضاوت عمومی به نمایش گذاشته و رضایتمندی
آن از این رویکرد خدمتی مسیر و افق روشنی را در چشم
گشوده است.

اوم وحدت و انسجام ایجاد شده میان شهردار و اعضای
ل طرح های عمرانی و فرهنگی در شهر محمدیه شاهد
ات اساسی در زیباسازی و مبلمان شهری و تحقق شهری
آرامش و آسایش برای شهروندان ساکن در آن باشیم.

افزوده کرد: یک کمربندی هم با ۲۵ میلیارد تومان در دست اجراست تا اتوبان را به جاده قدیم وصل کنیم و در منطقه هفت زمینی به مساحت ۷۰ هکتار در ۴۸۰ قطعه ۴۵۰ متری آماده شده و می توانیم پروانه ساخت صادر کنیم.

برپروژه پارک شهر از دیگر طرح های بود که امروز بازدید شد. مجموعه پارک شهر با ۱۱ هکتار که سربر بودی اصلی آن در حال احداث است با ۱۴ واحد تجاری حدود ۲۵ میلیارد تومان هزینه سنگین سردرب آن با داشتن زمین های بازی، و استوران و وسایل بازی تاکنون بیش از ۸۰ میلیارد تومان برای ساخت آن هزینه شده است. زنگر مجری طرح در گذشته امکان تردد خودروهای سنگین را نداشته اما امروز حدود ۱۰۰ میلیارد تن بارهای سنگین را می تواند با افزایش ارتفاع آن حل شده است. و مشکلات زنگر با افزایش ارتفاع آن حل شده است.

شهرداری پارکینگ خودروهای سنگین در مهرگان/ منبع مالی پایدار

شهریار حمیدیه در بازدید خبرنگاران از بزرگترین توقفگاه خودروهای سنگین که در مهرگان ساخته شده اظهار داشت: نبود پارکینگ برای خودروهای سنگینی که در شهر مهرگان تردد می کنند یکی از مشکلات این ناحیه بود لذا تصمیم گرفتیم پارکینگ بزرگی با امکانات اجایی را در ۵ هکتار زمین احداث کنیم که منبع درآمدی هم برای شهرداری در آینده باشد.

[illegible]

شده مشارکت بالا رفته و شکاف طبقاتی کاهش یابد و ما مصمم بودیم تا با کمک شورای شهر به کاهش هزینه های شهروندان کمک کنیم و با این کار و حذف هزینه حمل و نقل شهر ما همانه دو تا سه میلیون تومان برای خانواده های غریب نقره صرفه جویی شده است. شهردار محمديه افزود: همچنین برای سهولت بیشتر در جلبابی مردم تعداد ۱۰ دستگاه اتوبوس و ۷ دستگاه خودرو «وی» خریداری شده و برای وارد انظار خواهد شد تا مورد استفاده شهروندان قرار گیرد. خبرنگاران همچنین از پروژه نیمه تمام تجاری، اداری و فرهنگی موارد بازدید کردند و در این بازدید گفته شد ساخت این مجموعه در سال ۷۶ آغاز شد اما نیمه تمام ماند و بسیاری از خریداران متضرر و دلساز و شورا هم به راه انظار این شد و امروز مشکلات اداری حل شده است.

پیری در خصوص این پروژه گفت: این مجتمع با ۲۰ هزار مترمربع فضای اداری و تجاری و سینما و ۳۱۰ باب مغازه دارد و با ۹۰ درصد پیش‌فرض خصوصی و ادغامی آن این کار خرید کرده اند و با بهره‌برداری به این پروژه حدود ۶۰ میلیارد تومان خسارت به ستاد اجرایی دادیم و قرار است ساخت آن توسط شرکت خصوصی صورت گیرد که ۸۰ درصد آن متعلق به شهرداری و ۲۰ درصد نیز به ستاد شورای اقتصاد است. اما هنوز به سرانجام نرسیده است. شهردار محمدحسین یادآور شد: توافق با راه و راهسرای ۱۰۰۰ میلیارد تومان زمین از راه و راهسرای دریافت و به بانک زمین و ملک اضافه شد و تلاش می‌کنیم این طرح را به سرانجام برسانیم. کمربندی شهید بابایی شهردار محترم محل در دوره‌های سنگین بود و امروز به بلوار تبدیل شده و دیگر طرح‌هایی بود که مورد بازبینی دیگران قرار گرفت. پیری در مورد این طرح این‌گونه گفت: این کمربندی تبدیل قرار گرفت. شهردار مشکلاتی بود لذا برای این خیابان تعریف جدیدی صورت گرفت و سه تعریف آن حدود ۲۲ هزار مترمربع عملیات عمرانی انجام داد تا: با کمربندی، خارج شده و خرد شده و به سه پله شده،

۲۳۰ هزار مترمربع آسفالت ریزی در شهر محمديه
پديدون ترديد در مديريت شهري در كنار امور زيربنائي، اجراي برخي طرح هاي عمري روينايي نيز از اهميت خود برخوردار است و مي تواند به رفاة شهري كمك كند كه در اين راستا اجراي مستمر روکش آسفالت در خيابانهاي اصلي موجب زيبايي شهر و پاكيگزي آن و تردد عبور و مرور شده است.

پروژه عمرانی اجرای روکش آسفالت بلوار امام خمینی (ره) محمدیه از دیگر طرح هایی بود که مورد بازدید خبرنگاران قرار گرفت.

به گفته شهردار محمدرضا در محمدرضا در سال گذشته بیش از ۱۲۰ هزار مترمربع اسفالت ریزی در معابر انجام شد و امسال نیز تاکنون ۳۳۰ هزار مترمربع روکش اسفالت در معابر ریخته شده و همچنان تداوم دارد.

رایگان شدن خدمات اتوبوسرانی در شهر محمدرضا

رایگان شدن استفاده از اتوبوسهای درون شهر از ابتکارات دیگری شهرداری برای جلب رضایت عمومی است که برای اولین بار در کشور در این شهر عملیاتی شده و توانسته رضایت بسیاری از ساکنان را جلب کند. کنشپیری در این باره گفت: یوکرود ما توسعه حمل و نقل عمومی است تا شهروندان از خودروهای شخصی کمتر استفاده کنند.

لذا بر آن شدیم در عمل هم به فلسفه حمل و نقل عمومی نزدیک شویم تا شهروندان بیشتری از این ناوگان استفاده کنند و در این زمینه برای اولین بار در شهرداری های کشور استفاده از اتوبوس را رایگان کردیم. یوکرود بیان کرد: کار سوار جدیدی هم احداث شده و سفرهای که قبلاً ۲۵ دقیقه می کشید تا مسافران در داخل شهر سوار شدند و مدت ساعت تا قزوین تردد کنند تا حال حاضر این مدت ۱۰ دقیقه کاهش یافته است. بگفته پیری در حال حاضر با کمک دستگاه اتوبوس شهری روزانه ۱۵ هزار نفر از محله های مازندران و ۱۶۱ هزار نفر از قزوین به صورت رایگان جابجا می شوند. یوکرود گفت: ما به دست آمده ایم، این کار را می بینیم که گفت: این کار باعث

خبرنگاران قزوین در بازدید از طرح های مهم عمرانی در حال اجرا در شهر محمدیه بر آغاز سرفصلی نوین در خدمت رسانی و راه افتادن کارگاه سازندگی در این شهر مهر تایید زدند.

به گزارش خبرنگار اجتماعی برای از قویون: روس خبرنگار فرستی برای تحلیل از خبرنگاران و باآوری رسانه سگین و حواس از رسانه اطلاعاتی، روشنگری، تلاش برای ایجاد همبستگی بیشتر بین رسانه‌ها و مدیران و در مقابل این جایگاه در جامعه است. معمولاً این‌ها برای برخی مدیران در دفاتر خبرگزاری‌ها هم حضور دارند. نشریات عمومی از خدمات فلان رسانه تقدیر می‌کنند و برخی نیز با دعوت از خبرنگاران قدران خدمات آنها می‌شوند. مدیر روابط عمومی شهرداری محدوده در هر حرکت ابتکاری با هماهنگی اعضای شورای شهر و شهردار بر آن‌ها به مناسبت روز خبرنگار با دعوت از جمعی از فعالان رسانه‌ها در یک تور نیمه روزه و چند ساعتی زمینه بازدید خبرنگاران از برخی پروژه‌های عمرانی و فرهنگی در حال اجرا در این شهر را ممکن می‌کند تا بدون سخنرانی و شعارهای دراز قیاس و از طرف دیگر محدودیت‌های شهرداری را بر عهده خود خبرنگاران بگذارد. بیش از ۲۰ خبرنگار در این تور رسانه‌ای شرکت کردند و از میان بیش از ۴۰ پروژه مهم عمرانی و فرهنگی که در حال ارجاسه تاوانستند در آن شرکت کنند و از مهمان زمان ۳ ساعت از تعداد محدودی از طرح‌ها بازدید کنند و از نزدیک در جریان فعالیت‌های شهرداری قرار بگیرند.

یازیدید نگرانگان از مزارشدهای گمشد شهر محمدیه آغاز شد
بگفته محمد بنی شهردار این شهر ، با زیرپایی و مرمت مزار شهیدانی
که سال ۱۵ سال پیش حادثه شده بود با یک طرح سنتی و کتیبه
ای و نمای کاشی کاری گل و مرغ بسیار عملیاتی شده
محمدیه: شهری بدون جوی/ انتقال آبهای روان با دیواره
طرح جمع آوری آبدهی سطحی و سروپوشیده کردن جویهای آب از
سطح که برای جدید و مهمی است که توانسته رضایت مندی ساکنان:
شهری برپایه اصناف و کسبه در خیابانهایی اصلی را جلب کند.
محمدیه در این بخش از بازدید فعالان رسانه از بازار شهید
شهری گفت: با سروپوشیده شدن جوی های آب و انتقال آبهای روان
سطحی با دیواره های بتنی ضمن افزایش بهداشت عمومی شهری
رومنه انتقال آبهای روان به صورت مناسب مهیا شده و از سیلاب
در فصل بارش هم جلوگیری می کند. پیرنصر کرد: راهکارهای
شهر هزار متر طولی دارد که برای معابر اصلی به پیاده روی شده و ۱۰
اندیشه ۱۲ هزار متر دیگر به این طرح اضافه می شود که جمعا ۱۰
هزار مترمربع از معابر شهری سروپوشیده شده و با تعریض خیابانهایی
اصلی به روز سازی ترافیک شهری هم کمک می شود.
محمدیه محمدیه بیان کرد: توجه به سبیل تردد مردم در خیابانهایی
به پیاده راهها با جوی های برزی که شکل مشکل ساز بود و در پی های
فلزی که از مقابل پیرنصر مزایه ها ایجاد شده و می توانست جویگاهی
نیاز باشد از اقدامات بسیار خوب شهردار است که رضایت مردم را
جلب کرده و در این راستا بسیاری از اصناف و کسبه در خواست تردد
پی فلتی برای تردد عابران را داشتند که پاسخ به همه آنها مقدور نبود
مضاف بر این، به نوعی رضایت از خیابان های اصلی شهر با تعریض
محقق شده ، با پیاده روی های روان و سروپوشیده شدن آنها و تعریض
انتقال آب جوی های شهری با دیواره و سروپوشیده شدن آنها و تعریض
بیش از یک متر عرض خیابان تقریبا یک لاین برای تردد شهری اضافه
شده و عبور ایمن و آسازش شهروندان را معیار را نیز ممکن کرده است.
محمدیه و دنبال پاسخ رسانی سطحی در شهر هم هستیم.
تای این منابع آبی برای آبیاری فضای سبز استفاده کنیم.